

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 11

ASIA:

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 1

v.a. Asiamies Lohberg

12/1 1937

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 6.

Haagi SSA 12 P:NÄ tammi KUUTA 1937.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

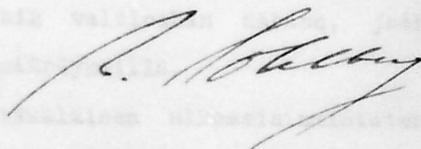
VIITTAUS: D. U. M. 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 1.

Lähetystö kunnioittaen ohaisena lähettää
raporttinsa n:o 1, jonka aiheena on:
Pääministeri Colijn'in haastattelu.

V.a. Asianhoitaja:

H A A G I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Haagi ssa 12 p:nä tammi kuuta 1939.

Asia: Pääministeri Colijn'in

Haastattelu.

1/270 Tel. 37

17/ - 37

ASIO

5 C II

Lauantaina t.k. 9 päivänä oli takäläisissä iltalehdissä julkaistu Tukholmasta saapunut selostus haastattelusta, jonka pääministeri Colijn oli häpäivänä myöntänyt Svenska Dagbladetin kirjeenvaihtajalle ja joka lienee ilmestynyt 9/1 yhtäkaa sanotussa lehdessä, Berlinske Tidendessä, Morgenbladetissa ja Hufvudsbladetissa. Tässä haastattelussaan lienee hra Colijn puhunut alustavien neuvottelujen suotavuudesta Oslon sopimukseen osallistuneiden valtioiden välillä tullien alentamisesta ja kaupallisten rajoitusten poistamisesta sekä suosituimmuusperiaatteen muuttamisesta tai poistamisesta niihin valtioihin nähden, jotka ehkäisevät tuontinsa rajoittavilla määräyksillä.

Kävin tämän uutisen johdosta takäläisen ulkoasiainministeriön kaupallisten asiain osaston päällikön puheilla, joka sanoi, ettei ole mitään puhetta ollut asianomaisissa ministeriöissä tällaisesta alotteesta, / ^{eikä} minkäänmoista tällaista suunnitelmaa ole laadittu ja että pääministeri omasta alotteestaan on voinut lausua tähän suuntaan meneviä ylimalkaisia ajatuksia tai toiveita, luullen osastopäällikkö kuitenkin, että haastatteliija on niille voinut antaa määrätynnän muodon kuin mikä oli tarkoitettu. Missään tapauksessa ei ollut olemassa mitään määriteltyä suunnitelmaa.

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Olen asiasta edelleen keskustellut tšekäläisen kauppaministeriön päätirehtöörin, tri Hirschfeldin kanssa. Hän niinikään sanoi, ettei asiaa ole valmisteltu eikä suunniteltu asianomaisissa ministeriöissä. Viittasin Ouchy'n sopimukseen, joka kuten tunnettua aikanaan ~~haudattiin~~ Englannin vastustuksen johdosta sekä tiedustelin olisikohan nyttemmin toiveita siitä, että Englanti suhtautuisi suopeammin tällaiseen haahmoteltuun järjestykseen, johon tri Hirschfeld vastasi, ettei sellaisesta ole Englannin kanssa ollut mitään keskusteluja.

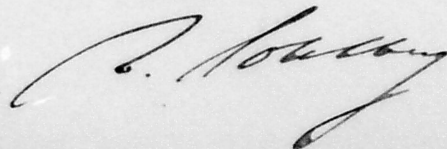
Kysymykseeni tullaanko näistä asioista keskustelemaan Osllossa ja Tukholmassa, joihin kaupunkeihin ministerit Gelissen ja Deckers nyt ovat lähössä samanlaiselle opintomatkalle kuin se, jonka he viime kesänä tekivät Suomeen, vastasi tri Hirschfeld, ettei mitään ohjelmaa tällaisille keskusteluille ole suunniteltu, mutta, että koska tuo haastattelu oli tapahtunut juuri ennen tätä matkaa, voidaan pitää varmana, että siitä puhutaan Osllossa ja Tukholmassa, joissa paikossa muuten, samoin kuin kesällä Helsingissä, sovittaneen joistakin kiintiöistä. Ruvetaanko haastattelussa kosketelluista kysymyksistä mihinkään varsinaisiin neuvotteluihin ~~ja~~, tri Hirschfeldin mukaan, riippumaan siitä mikä vastakaiku siitä aiheutuu muissa maissa.

Tämä lausunto viittaa siihen, että haastattelu olisi jonkunlainen kokeilupallo, josta mahdollisesti voidaan myöhemmin jotain kehittää. Hollantilaista kauppaa pohjoismaissa vaijaa eniten Tanskan valuuttasäännöstely, jotavastoin muissa pohjoismaissa rajoitukset ovat vähäisiä ja ~~joissa~~ etupäässä vain tullit rasittavat Hollannin vientikauppaa. Belgiassa taasen on

kiintiöinti levinnyt jotakuinkin yhtä laajalle kuin täällä.

Hollannissa ollaan yleensä periaatteessa vapaakaupan kannattajia. Säännöstelyä, kaupallisia rajoituksia sekä kiintiöintiä pidetään paheena, johon on ollut pakko väliaikaisesti ryhtyä, koska muut maat ovat ryhtyneet tällaisiin toimenpiteisiin. Aika ajalta on jopa kauppaministerien taholta kuultu periaatteellisia selityksiä säännöstelyn vastaisen lakkauttamisen suotavuudesta, mitkä selitykset eivät ole estäneet kiintiöinnin jatkamista ja koventamista. Senjälkeen kuin dollariin arvonalennuksen kautta nyttemmin on luotu viennille lisättyä kilpailukykyä näyttää siltä, että täällä vähitellen ollaan valmiita hieman lieventämään takäläistä säännöstelyä mahdollisimman tuntuvia vastikkeita vastaan. Tuntuu hyvin otaksuttavalta, että haastattelussa ehdotetun keskustelujen tarkoitus juuri olisi tällaisen rajoitetun päämäärän saavuttaminen, sillä Ochy'n sopimuksen kohtalo lienee riittävästi osoittanut, ettei voida toteuttaa sellaista pienten valtioiden yhtymää, jossa osanottajat keskenään myöntäisivät toisilleen kauppaan nähden laajempia etuja ja oikeuksia kuin ulkopuolella oleville suurvalloille.

Olen puhunut haastattelusta myös Ruotsin takäläisen lähettilään kanssa, joka piti pääministeri Colijnin lausuntoa ilahduttavana oireena Hollannin hallituksen taipumuksesta lieventää kauppaa rasittavia rajoituksia. Lähettiläs ei kuitenkaan myöskään ollut kuullut mistään valmistetusta suunnitelmasta tämän päämäärän saavuttamiseksi sekä huomautti, ettei Ruotsissa ole mainittavia kauppaa sitovia rajoituksia, joten sellaisten höllentäminen voisi tulla kysymykseen etupäässä vain täällä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C11

ASIA:

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

v.a. lääninjohtaja Pohlberg

15/2 1937

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 91.

Haagi S S A 16 P: N Ä helmi K U U T A 19 37.

VIITTAUS: N

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
2 230 Pal. 1937.		
19/2.37	5	EN
ASIA	ASIA	ASIA

..... Ulkoasiainministeriö L L E

ASIA: Raportti n:o 2.

Lähetystö oheisena kunnioittaen lähettää raporttinsa n:o 2, jonka aiheena on:

Alankomaiden neutralisuus.

V.a. Asiamieshoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 2

Haagi ssa 15 p:nä helmi kuuta 1937.

2 230 Sal. 37.

Asia: Alankomaiden neutraalisuus.

19/2-37

5 C11

Alankomaiden 1 kamarissa oli äskettäin eräs tšekäläisen kansallissosialistisen puolueen jäsen kysynyt, mihinkä aikaisempaan tarjoukseen Hitler oli viitannut 30/1 pitämässä puheessa, jossa hän m.m. sanoi, että Saksan hallitus oli Belgialle ja Hollannille vakuuttanut olevansa valmis ikuisiksi ajoiksi tunnustamaan ja takaamaan näiden maiden alueiden neutralisuuden ja loukkaamattomuuden.

Tähän tiedusteluun on ulkoministeri de Graeff lauantaina t.k. 13 päivänä antanut vastauksen, jossa hän ilmoittaa otaksuvansa, että Hitler tässä lauseessaan on tarkoittanut julki-suudessa 7/3 1936 esittämänsä tarjousta, jonka mukaan Saksan hallitus oli valmis solmimaan hyökkäämättömyyssopimuksen Belgian ja Ranskan kanssa, jonka sopimuksen takaaajiksi ehdotettiin Englantia ja Italiaa ja johon sopimukseen Hollantikin voisi osanottajana yhtyä, mikäli se sitä haluaa ja muut osanottajat tähän suostuvat. Joskaan ministeri ei voinut löytää muuta selitystä Hitlerin lauseeseen, hän ei ole ollut huomioonottamatta sitä, että nämä kaksi lauselmaa ulottuvaisuuteen nähden eroavat toisistaan.

Saksan hallitukselta senjälkeen hankitut selitykset ovat

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

osoittaneet edelläesitetyn käsityksen oikeaksi. Edelleen on saatu selitys, jonka mukaan valtakunnankanslerin viimeinen lausuma on käsitettävä tarjouksena, joka on voimassa sekä siinä tapauksessa, että uusi länsi-pakti saadaan aikaan, että myöskin muuta sopimuksetekoa -muodossa tai toisessa - tarkoittavana, mikäli uutta länsi-paktia ei solmita.

Saatuun nämä selitykset on, ministeri de Graeffin mukaan, Alankomaiden hallituksen puolesta ilmoitettu Saksan hallitukselle, ettei ensinmainittu hallitus, niin paljon arvoa kuin se antaakin tämän tarjouksen osoittamalle hyvälle tahdolle, voi minkään maan kanssa ryhtyä sopimuksetekoon Alankomaiden loukkaamattomuudesta, jota tässä maassa pidetään axioomina, eikä siis voida asettaa Alankomaiden solmittavan sopimuksen esineeksi.

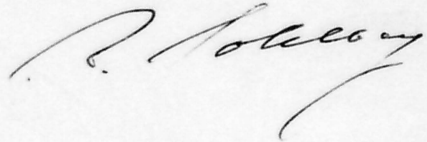
Tämän vastauksen yhteydessä on, kuten viralliselta taholta huomautetaan, syytä muistaa, että ulkoministeri jo helmikuussa 1935, kysymyksen ollen hyökkäämättömyyssopimuksesta, I kamarissa oli käsityksenään selittänyt, että tällaiset sopimukset katsotaan ilmaisevan taipumusta poliittiseen lähentelyyn ja ettei tällaista vaikutelmaa voitaisi välttää mikäli Hollanti solmisi tällaisen sopimuksen muun valtion kanssa.

Ulkoministerin vastaus, joka on selvä ja sisältää kaiken sen, mitä Hollannin taholta voidaan julkilausua vastauksena Hitlerin tarjoamaan garantiapaktiehdotukseen, on jälleen ilmaisu Hollannin ulkopoliittikan päämäärästä, joka on neutralisuuden ja toimintavapauden ylläpitäminen sekä poliittisiin sopimuksiin perustuvien sitoumusten karttaaminen.

Olen keskustellut asiassa m.m. eräiden takäläisten diplomaattien kanssa. Yleensä katsotaan täällä, että sopimukseteko

aina tuottaisi molemminpuolisia velvollisuuksia ja sitoumuksia, joiden täyttämistä vastedes voi syntyä erimielisyyttä ja jotka täten voivat antaa aihetta tai veruketta riitaan. Sen lisäksi Belgian kohtalo maailmansodan syttyessä ja suurvaltain, eikä vähiten Saksan, viimeaikainen suhtautuminen sopimustensa täyttämiseen yleensä eivät ole omiaan houkuttelemaan Hollantia tämänlaatuisen sopimuksen solmimiseen.

V.a.Asialainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA:

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 3.

v.a. Asiantuntija Pohlberg

18/3 1937

H A A G I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

ULKOASIAINMINISTERIÖ Salainen.

RAPORTTI n:o 3.

Haagi ssa 18 p:nä maalisk. kuuta 1937.

Asia: Alankomaiden ulkopoliittikka.

3 / 220 Sal. 1937.		
24/3-37	5	Liik.
EUROPA	ULKOASIA	ASIA
5	Cu	

Ulkoministeri de Graeff'in t.k. 17 päivänä ulkomaanedustuksen budjettikäsittelyn yhteydessä pitämä puhe antaa hyvän kuvan Alankomaiden hallituksen pyrkimyksestä pysytellä erillään kaikista liittohankkeista ja poliittisista yleissopimuksista.

Kosketellen ensin Hitlerin tarjoamaa garantiasopimusta, jonka tarjouksen hylkäämisestä eräs kansallissosialistinen edustaja oli moittinut hallitusta, ulkoministeri de Graeff sanoi antavansa arvoa tälle tarjoukselle mutta muodosti se hänen mielestään uuden todisteen siitä, miten tarpeellista Alankomaille on puolustusvoimainsa vahventaminen. Sopimukset tulevat aina vaaranalaisiksi joutuessaan ristiriitaan strategisen välttämättömyyden kanssa. Alankomaiden itsenäisyyden parhaana takeena oli siis huolehtiminen siitä, ettei hyökkäys tämän maan alueelle tarjoaisi mitään strategista etua. Sopimuksenteko Alankomaiden riippumattomuudesta olisi ensinnäkin omiaan herättämään sen käsityksen, että tämä olisi riippuvainen tällaisen sopimuksen voimassaolosta. Sen lisäksi aiheuttaisi sopimus kartettavia velvollisuuksia Alankomaille. Mikäli sensijaan ilman Alankomaiden osallistumista syntyisi joku Locarno-sopimus, jonka mukaan Alankomaihin kohdistuva hyökkäys olisi "casus foederis" olisi tällainen sopimus tervehdyttävä.

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Siirtyessään kansainliiton asioihin ulkoministeri alleviivasi sitä, että Alankomaat, 7 ex-neutraalisen valtion yhteisen selityksen nojalla, eivät ole velvolliset noudattamaan kansainliiton peruskirjan 16 pykälää eivätkä siis myöskään velvolliset sallimaan vieraiden sotajoukkojen kauttakulkua 16 pykälän edellyttämässä tapauksessa. Peruskirjaa vastedes muutettaessa oli tämä otettava huomioon. Kun muutoksiin lähiaikoina ei ryhdyttäne on turvauduttava tulkintoihin, jollaisiin tässä tapauksessa Abessinian konfliktin aiheuttama surullinen kokemus on pakoittanut ex-neutraalisia valtioita. Kun kerran kaikkia peruskirjan määräyksiä ei noudateta, ei myöskään voida vaatia sellaisen noudattamista, joka tuhoaisi asianomaisen maan olemassaolon oikeuden.

Kansainliittoa perustettaessa lähdettiin siitä edellytyksestä, että se tulisi käsittämään kaikki sivistysvaltiot. Tämä n.s. universaalisuus on myöskin edellytys kansainliiton tehokkaalle toiminnalle. Juuri 16 artiklasta johtuu se, että eräät valtiot eivät ole katsoneet voivansa liittyä ja että eräät valtiot ovat myöhemmin eronneet liitosta. Mikäli pakotesäännöksiä nyt tehostettaisiin käsittäisi tämä kansainliiton näennäistä vahventamista mutta todellisuudessa johtaisi se siihen, että liitto yhä enemmän menettäisi merkityksensä ja kuta ankarampia pakotesäännökset ovat, sitä vähemmän niitä voidaan odottaa käytännössä sovellettavan. Näin ollen ja ellei kokonaan tahdota menettää kansainliittoa, olisi luovuttava taloudellistenkin pakotteiden automaattisen sovellettamisen periaatteesta ja myöskin siitä odotuksesta, että kansainliitto voisi toimia valtaelimenä.

Siirtyessään kysymykseen mitenkä hallitus suhtautuu alankomaisten laivojen pidätyksiin ja lastien takavarikoimisiin kenraali

Francon merivoimien toimesta ulkoministeri de Graeff lausui, etteivät Alankomaat ole tunnustaneet mainittua hallitusta ja ettei tällä ole vähintäkään oikeutta pidättää muitten laivoja eikä takavarikoida lasteja. Tällaista menettelyä ei voi leimata muuksi kuin merirosvoudeksi eikä siihen voida vastata muulla kuin teolla, joten Alankomaiden hallitus onkin lähettänyt Espanjan vesille pari sotalaivaa estämään, mikäli mahdollista, tällaisia tapahtumia.

Tämän kannanoton erikoisen jyrkkä muoto johtuu tietenkin ensisijassa siitä, että Francon hallitus takavarikoidessaan hollantilaisien laivojen lasteja on tehnyt itsensä syyväksi Hollantiin kohdistuvaan selvään oikeudenloukkaukseen ja siitä, että tämä menettely vaarantaa Hollannin yhteyttä Intian kanssa, mutta se ilmaisee sen ohella hallituksen ja yleisen mielialan epäsuopeutta tätä uutta diktatuurivaltaa kohtaan. On aikaisemmin tapahtunut, että Madridin hallitus on pidättänyt hollantilaisia laivoja ilman, että tämä on täällä aiheuttanut läheskään niin ankaraa arvostelua. Tosin ovat laivat silloin pian päässeet vapaiksi. Lähetystö on jo aikaisemmin kiinnittänyt huomiota siihen pidättyväsyyteen, jota täällä noudatetaan Espanjan kapinallisiin nähden. Tämä pidättyväisyys johtuu osaksi siitäkin, että jokainen diktatuuri hollantilaisilta yleensä - uutta natsipuoluetta lukuunottamatta - tuntuu vastenmieliseltä. Hitlerin ja Mussoliinin avunanto ei tee Francon diktatuuria Hollannissa populaarisemmaksi.

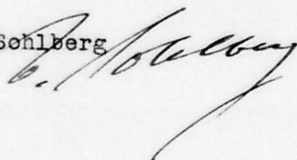
Hollannin hallituksen jyrkkään kannanottoon ei myöskään liene ollut vaikuttamatta Englannin kylmä suhtautuminen Francon hallitukseen.

Tässä yhteydessä ansainnee mainintaa se seikka, että valtiopäiville on tehty esitys laiksi, jossa hallitus "rauhan ylläpitämisestä tarkoittavan kansainvälisen yhteistoiminnan vaatimassa suh-

teessa valtuutetaan hallinnollista tietä julkaisemaan Espanjan vihollisuuksien suhteen tarpeellisia määräyksiä". Lakiehdotus on jo hyväksytty 2:ssa kamarissa kaikilla äänillä kahta vastaan.

Lakiehdotuksen perusteluissa lausutaan, että sen jälkeen kuin puuttumattomuuskomiteassa on päästy yksimielisyyteen mikäli koskee Espanjaan suuntautuvan aseviennin ja vapaaehtoisten pääsyn ehkäisemistä ei Alankomaiden hallitus voi olla mahdollisuuksiensa mukaan näihin päämääriin myötävaikuttamatta. Koska puuttumattomuuskomission jatkuva toiminta voi tehdä muita lainsäädännön alaan kuuluvia kiireellisiä päätöksiä tarpeellisiksi on hallitukselle ehdotuksessa varattu täydet valtuudet.

V.a.Asiainhoitaja: E. Schlberg

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C11

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön rap. n:o 4.

V. a. Asiamiehittäjä Solberg

20/5 1937.

H. A. A. G. I. SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 254

Haagi SSA 21 P:NÄ touko KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N°

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
4/230/20. 1937		
24/5.37	Liit.	
A	OSASTO	ASIA
5	CN	

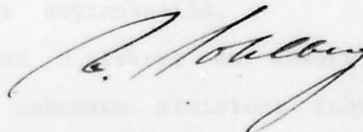
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 4.

Lähetystö oheisena kunnioittaen lähettää
raporttinsa n:o 4, jonka aiheena on:

Ministeri Koht'in käynti Haagissa.

V.a. Asiahoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö . U L K O A S I A I N M I N I S T E R I Ö N S a l a i n e n .

RAPORTTI n:o 4.

Haagi ssa 20 p:nä touko kuuta 19.37.

Asia: Ulkoministeri Koht'in
käynti Haagissa.

4 1230/ae. 10 37		
24/5.37		
A	OSASTO	ALIA
5	Ca	

Matkallaan Kansainliittoon tämän kuun lopulla alkavaan assemblaan Norjan ulkoministeri Koht, kuten tunnettua, pysähtyi muutamaksi päiväksi Haagiin. Lehdille antamassaan haastattelussa hän ilmoitti käynnin tapahtuvan orientoitumistarkoituksessa ja keskusteluja varten Alankomaiden ja Belgian ulkoministerien kanssa kansainvälisistä kysymyksistä, jotka kenties voivat tulla esille Kansainliiton täysistunnossa tai sen yhteydessä. Tällaisina hän piti Abessinian kysymystä sekä kysymystä Oslon sopimuksen täydentämisestä poliittisella sopimuksella.

Olin Norjan asiainhoitajan sekä ministeri de Graeff'in järjestämissä kutsuissa tilaisuudessa puhumaan ministeri Koht'in kanssa ja kertoi hän tällöin Neuvostoliiton suhtautumisesta Suomen ja Skandinavian maiden poliittiseen lähentelyyn jotakuinkin samoin kuin mitä hän äskettäin Helsingissä pidetyssä pohjoismaiden ulkoministerien kokouksessa oli lausunut. Ennen Herra Ulkoasiainministerin käyntiä Moskovassa oli Neuvostoliitto suhtautunut erittäin suurella epäluulolla Skandinaavian maiden poliittiseen yhteistyöhön Suomen kanssa, peläten, että Suomi vetäisi edellisetkin Moskovanvastaisiin liittoihin ja oli Neuvostoliiton Oslossa oleva lähettiläs tällä perusteella usein va-

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....
.....

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

roittanut tästä lähentelystä. Ministeri Koht oli saattanut todeta, että Neuvostovenäjän hallitus luotti vakoilijainsa mielikuvituksellisiin raportteihin Suomen muka agressiivisesta suhtautumisesta Venäjään, mainiten nähneensäkin erään tällaisen raportin, jossa väitettiin lukuisten saksalaisten upseerien toimivan Suomen armeijassa, joka muka oli organisoitu saksalaiseen tapaan ja henkeen. Ministeri Koht mainitsi vielä huomauttaneensa Neuvostoliiton lähettiläälle, että vakoilu muodostaa kansainvälisen yhteisymmärryksen pahimpia esteitä.

Ministeri Holstin Moskovan - käynnin jälkeen oli mieliala Neuvostoliitossa Suomea kohtaan rauhoittunut ja oli Oslon-lähettiläs senjälkeen lausunut, ettei huolestumiseen enää ollut aihetta.

Tuomarin vaalista Kansainväliseen tuomioistuimeen hän arveli, että belgialainen ehdokas Visser luultavasti tulee valituksi, olleen Norjan Geneve'n edustajalla vain ohjeet kannattaa jonkun pienen valtion kansalaisen vaalia. Ministeri Koht arveli, että pohjoismaalainen tuskin voi tulla valituksi sanottuun tuomioistuimeen niin kauan kuin siinä jo on jäsenenä pohjoismaiden ryhmästä Hammarskjöld.

Mitä Abessinian kysymyksen mahdolliseen esillejoutumiseen tulee, ministeri Koht mainitsi, että on vaikeata ennustaa voiko se ja missä muodossa tulla esille ellei Negus lähetä edustajaa, josta vielä ei ollut tietoja. Samaa mieltä oli eräs Hollannin kansainliittodelegation jäsen, pitäen kuitenkin mahdollisena, että Italian pysyessä poissa kokouksesta kenties jonkun pienen valtion, esimerkiksi Albanian edustaja herättäisi kysymyksen Abessinian valtauksen tunnustamisesta.

Mikäli koskee ministeri Kohtin haastattelussa koskettelemaa

ajatusta Oslon sopimuksen laajentamisesta poliittiselle alalle ja erikoisesti käsittämään aseistuskontrollia, lausuu Hollannin huomattavin lehti, liberaalinen Nieuwe Rotterdamsche Courant, ettei ole selvää miten tämä ajatus olisi toteutettava. Lehden mielipiteen mukaan on ilmeistä, että jokaisen maan on varustustensa suhteen otettava huomioon maantieteellisen asemansa ja että tämä niin hyvin kuin poliittinen asema on aivan erilainen Oslo-ryhmän eri jäsenvaltioilla. Hollanti on aina oleva valmis myötävaikuttamaan aseistariisumiseen traditionaalisen ulkopoliittikansa puitteissa, mutta edellytyksenä on tällöin se, että on kysymys yleisestä aseistariisumisesta, johon muut ja ennen kaikkea suurimmat valtiot ottavat osaa. Oikea käsitys neutralisuudesta vaatii sitä, ettei olla maanpuolustuksen suhteen riippuvaisia muista maista.

V.a.Asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C //

ASIA:

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 5.

v. a. Asiantuntija Lohberg

29/5 1937

Jan
H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 274.

Haagi S S A 31 P: N Ä t o u k o K U U T A 19 37.

VIITTAUS: _____ N

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. / _____ 19 _____

ULKOASIAINM.	
n:o 5/230 Pal. 8 37.	
46.37	52
5	C 11

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 5.

Lähetystö oheisena kunnioittaen lähettää
raporttinsa n:o 5, jonka aiheena on:

Hollannin valtiopäivävaalit.

V.a.Asiainhoitaja:

H. A. A. G. I. SSA OLEVA LÄHETYSTÖ
RAPORTTI n:o 5.

Haagi ssa 29 p:nä touko kuuta 1937.

Asia: Hollannin valtiopäivävaalit.

ULKOASIAINMI		Salainen.
5/280 Sal O 57.		
2/6. 37	5	C 11

Tämän kuun 26 päivänä toimitetuissa II kamarin vaaleissa saivat eri puolueet (oikealta vasemmalle lueteltuina) seuraavat jäsenluvut:

	1937	1933
Kansallissosialistinen puolue	4	0
Valtiotieteellinen reformoitu puolue	2	3
Kristillishistoriallinen puolue	8	10
Vallankumousvastainen (Colijnin) puolue	17	14
Roomalais-katolinen (keskusta) "	31	28
Liberaalinen puolue	4	7
Kristillisdemokraattinen puolue	2	1
Vapaamielinen demokraattinen puolue	6	6
Sosialidemokraattinen puolue	23	22
Kommunistinen puolue	3	4
	<u>100</u>	

Tämä vaalitulokset osoittaa siirtymistä hieman oikealle päin. Tämä siirtyminen on kuitenkin sangen vähäinen kun on otettava huomioon, että osaksi uuden vaalimenetelmän johdosta, joka on suurille puolueille entistä edullisempi, kolme pientä oikeistopuoluetta, samoin kuin 2 pientä vasemmistopuoluetta, on menettänyt kukin ainoan entisen edustajapaikan. Liberaalit lasketaan muodollisesti vasemmistoon, johtuen tämä heidän suhtautumisestaan kirkollisiin kysymyksiin, mutta lähentyvät he kaikissa muissa suhteissa oikeistoon. Tämän puolueen vaalitappio johtunee suureksi osaksi siitä, että monet puolueen entisistä kannattajista ovat nyt äänestäneet Colijnia. Vaalitalvalle omituista on se,

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

että äänestetään vain yhtä edustajaa, vaikka puolueiden asettamat listat tavallisesti käsittävät kukin toistakymmentä edustajaa ja että tavallisesti listan ensimmäinen nimi saavuttaa lähes kaikki sille listalle annetut äänet. Näin sai esim. Amsterdamin vaali-piirissä vallankumousvastaisen puolueen listan kolmesta valitusta ehdokkaasta ministeri Colijn 60665, tullen listan toinen ehdokas valituksi 134 ja kolmas 99 omalla äänellä.

Ministeri Colijnin puolue saavutti suhteellisesti suurimman vaalivoiton sen edustajamäärän lisääntyessä neljästätoista seitsemääntoista. Vaalien tulos kokonaisuudessaan osoittaa Colijnin hallituksen politiikan saavuttaneen kasvavaa kannatusta ja on, huomioonottaen ylläselostetun vaalitavan, aivan erikoisesti vahvistanut ministeri Colijnin jo ennestään vahvaa asemaa. Tosin ovat eräät katoliset lehdet koettaneet selittää vaalitulosta enemmän demokraattisten periaatteiden kuin Colijnin henkilökohtaiseksi tai hänen hallituksensa voitoksi, mutta eräs hallituksen katolinen jäsen, jonka kanssa tänään olin tilaisuudessa puhua, sanoi suoraan, että vaalien tulos on laskettava Colijnin ansioksi.

Tämä onkin täällä yleinen käsitys, eikä vähintään sen vuoksi, että vaalien tulos muodosti musertavan tappion Hollannin uudelle kansallissosialistiselle puolueelle, jonka vahvin vastustaja Colijn on ollut ja edelleen on.

Näitten vaalien suurin kysymys oli se, tuleeko uudesta kansallissosialistisesta puolueesta tärkeä uusi tekija Hollannin politiikkaan vai ei. Viimeisten 2 kamarin vaalien ajankohdalla v.1933 tämä puolue ei vielä ollut muodostettu. Taloudellisen pulan vaikutuksesta oli se näihin aikoihin jo syntyessä ja saavutti se v. 1935 maakuntavaaleissa pyörein luvuin 8% annetuista äänistä. Seurauksena tästä oli se, että kun maakuntapäivät noiden vaalien

jälkeen v. 1935 uudistivat puolet I kamarin 50 jäsenestä, saivat kansallissosialistit I kamariin 2 edustajaa.

Vielä vuosi sitten, taloudellisen pulan jatkuessa, pidettiin sangen mahdollisena, että kansallissosialistien äänimäärä tulevissa vaaleissa nousisi 12 tai 15 prosenttiin. Kun 2 kamariin valitaan aina koko edustajamäärä ja kun sadasta edustajasta katolisilla oli 28 ja sosialidemokraatisilla 22 olisi kansallissosialistinen puolue, mikäli se edelleen olisi vahvistunut, voinut helposti tulla suuruudeltaan kolmanneksi puolueeksi ja, huomioonottaen katolisten ja sosialidemokraattien keskenäiset vastakohdat, saavuttanut erittäin vaikutusvaltaisen aseman.

Syytä kansallissosialistisen puolueen supistumiseen, jota viime kuukausina jo moni oli ennustanut, vaikka itse olivat sangen optimistisia, on ensinnäkin se, että taloudellinen pula on viime kesästä ja etenkin floriinin arvonalennuksen jälkeen huomattavasti lieventynyt. Toiseksi ovat Saksan esimerkki ja sen yhä huonontuvat raha-asiat vaikuttaneet pelottavasti useihin, jotka täällä ovat sympatisoineet kansallissosialistien kanssa. Vihdoin on hollantilaisien kansallissosialistien tahditon esiintyminen ja erittäinkin heidän lehtiensä räikeä äänilaji, jollaiseen ei Hollannissa olla totuttu, sekä antisemitisminsa, jolla ei ole tšekäläisessä yleisössä maaperää, vaikuttanut sen, että moni entinen kannattaja on kääntänyt selkänsä tälle puolueelle.

Ensimmäisen kamarin vaalit tapahtuivat t.k. 27 päivänä. Poikkeuksellisesti valittiin tällä kertaa koko määrä jäseniä, siis 50, eikä vain puolet, syystä, että eräät perustuslain muutokset, jotka edelliset kamarit olivat hyväksyneet (m.m. ehdotus kansanedustajain palkkioista ja prinssipuolison eläkerahasta) olivat jääneet makamaan vaalien yli. Näiden vaalien tulos oli, I kamarin edelliseen

kokoonpanoon verraten seuraava:

	1937	1935	
Kansallissosialistinen puolue	4	2	(+ 2)
Kristillis-historiallinen "	6	7	(-1)
Vallankumousvastainen "	7	6	(+ 1)
Roomalais-katolinen "	16	16	(= 0)
Liberaalinen "	3	5	(- 2)
Vapaamielinen demokraattinen puolue	2	3	(- 1)
Sosiaalidemokraattinen puolue	12	11	(+ 1)

Oikeistopuolueilla on siis kaikkiaan kolmen paikan voitto ja yhden paikan häviö. Kansallissosialistien kahden paikan voitto ei kuitenkaan hyödyttäne oikeistoa sellaisenaan, koska eivät muut oikeistopuolueet tahtone olla, ainakaan ei säännöllisessä, yhteistyössä ensinmainitun puolueen kanssa. Tämä kansallissosialistien edustajain suhteellisesti suurempi lisääntyminen I kamarissa johtuu siitä, että maakuntaedustajat, jotka nyt toimittivat tämän vaalin, itse valittiin v. 1935, jolloin kansallissosialisteilla oli enemmän kannatusta maassa. I kamarinkin vaaleissa on ministeri Colijnin puolue voittanut yhden paikan.

Colijnin hallitus on vaalien yhteydessä jättänyt erohakemuksensa. Virallinen uutinen tästä julkaistiin t.k. 27 päivän iltalehdissä, hallituksen vaalivoiton tultua jo tunnetuksi, erohakemuksensa ollessa päivätty t.k. 25, siis vaalien edellisena päivänä. Erohakemus johtuu muodollisista syistä. Colijnin hallitusta pidettiin täällä muodollisesti epäparlamentaarisenä, koska puolueet eivät ~~olline~~ etukäteen olleet hyväksyneet sen ohjelmaa kun se muodostettiin keuhällä 1936.

Yleisesti odotetaan, että Colijn uudestaan muodostaa hallituksen säilyttämällä sen useimmat tähänastiset jäsenet. Kauppaministeri Gelissen eronnee joka tapauksessa. Hänellä on talouselämässä johtava asema ja, kuten olen häneltä itseltään jo viime talvena kuulunut, aikoo hän näitten vaalien jälkeen jättää politiikan ja palata aikaisempaan toimeensa.

Luultavaa on, että nyt ensin koetetaan aikaansaada muodollisessakin suhteessa parlamentaarinen hallitus. Kuten yllä jo on mainittu odotetaan lopullisena tuloksena kuitenkin nykyisen hallituksen rekonstruointia muutamien muutoksin. Muodostuukontämä hallitus parlamentaariseksi tai epäparlamentaariseksi siinä mielessä kuin tähänastinen, niin tällä seikalla ei liene käytännöllistä merkitystä, koska Colijnin merkeissä muodostettu hallitus voi odottaa kannatusta uuden eduskunnan enemmistöltä.

V.a.Asialainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 011

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 6.

v.a. Siainhoitaja Lohberg

26/6 1937.

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salaainen.

RAPORTTI n:o 6.

ULKOASIAINMINISTERIÖN

Haagi ssa 26 p:nä kesä kuuta 1937. 6 / 220 Sal. 1937.

Asia: Alankomaiden uusi hallitus.

20/6.37.	1/2	
5.	C 11	

Uuden hallituksen muodostaminen on tuottanut ministeri Colijnille enemmän vaikeuksia kuin mitä hänen suuren vaalivoittonsa jälkeen oli odotettavissa, ja on kestänyt miltei kuukauden. Ennen vaaleja pitämässään puheissa oli ministeri Colijn painostanut tarpeellisuutta muodostaa hallituksen laajalle pohjalle ja yleensä odotettiin että edellinen hallituksensa, jossa oli 3 protestantista oikeistolaista, 3 katoollilaista, 1 liberaali, 2 vapaamielistä demokraattia ja 1 puolueeton ministeri, syntyisi vaalien jälkeen uudestaan vähäisin muutoksin, etenkin koska se oli toiminut erittäin menestyksellisesti ja saavuttanut eduskunnassa huomattavan enemmistön kannatuksen, siitä huolimatta että se oli epäparlamentaarinen. Tähän suuntaan ministeri Colijnin ponnistukset ovatkin kulkeneet mutta tulos on toinen.

Vaaleissa oli ministeri Colijnin oma puolue ("vallankumousta vastustava" oikeisto-puolue) voittanut 3 edustajapaikkaa II kamarissa, toisen suurimman protestanttisen oikeistopuolueen ("kristillishistoriallisen") menettäessä kaksi paikkaa. Samalla kertaa oli katoollinen puolue, joka käsittää sosiaalisesti kaikkia yhteiskunta-aineksia oikealta vasempaan mutta jonka joh-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

to on verrattain oikeistolainen, lisännyt edustajamääränsä 28sta 31een. Näillä kolmella kirkollisella puolueella, joilla entisessä II kamarissa oli yhteensä 52 edustajaa, on uudessa II kamarissa sadasta edustajapaikasta 56, siis entistä riittävämpi enemmistö, jonka keskuudessa katoolliset lukumääränsä perusteella alkavat pelata yhä suurempaa osaa. Ilman katoollista puoluetta Hollannissa ei ole mahdollista saada aikaan enemmistöhallitusta, ja ovat katoolliset hallituksen muodostamisen eri vaiheissa käyttäneet tätä hyväkseen.

Jo alussa tuli tunnetuksi etteivät katoolliset suostuneet siihen, että hallitukseen tulisi enempää kuin kaksi vasemmistolaisista, siis liberaaleja ja vapaamielisiä demokraatteja, ja että nämät saisivat korkeintaan olla värittömiä ammattimistereitä. Kun tämä tuli tunnettua sanoutui tähänastinen vapaamielis-demokraattinen valtiovarainministeri Oud heti irti kaikista tekemisistä muodostettavan hallituksen kanssa. Sen jälkeen kävi ilmi, että muodostettavan hallituksen ohjelmaan oli sisällytettävä lause, jonka mukaan hallituksen oli toiminnassaan asetettava positiivisen kristinuskon perustalle. Tämän johdosta kieltäytyivät liberaalit, jotka traditioittensa mukaan ovat antiklerikaaleja, myötävaikuttamasta hallituksen muodostamiseen. Lopulta kieltäytyi puolueeton ulkoministeri de Graeff ottamasta hallitukseen osaa, syytä ettei siihen osallistu mitään vapaamielisiä.

Neljän viikon aikana on ministeri Colijn tuloksetta koettanut saada mukaan hallitukseensa eräitä liberaaleja ja demokraatteja. T.k. 24 päivänä nimitetty hallitus on parlamentaa-

rinen oikeistohallitus jolla on kirkollinen leima. Sen takana ovat II kamarissa Colijnin oman puolueen 17 edustajaa, kristillishistoriallisen puolueen 8 edustajaa ja katoollisen puolueen 31 edustajaa.

Uuteen hallitukseen kuuluu katoollinen talousministeri Steenberghe, joka v. 1935 devalvoinnin kannattajana erosi Colijnin hallituksesta ja jonka välit Colijnin kanssa yleensä sanotaan huonoiksi. Oikeusministeriksi tuli katoollisen kamariryhmän uusi puheenjohtaja Goseling, sosiaaliministeriksi entinen II kamarin katoollinen jäsen, Tilburgin korkeakuolun professori Romme sekä siirtomaaministeriksi v. 1925 siirtomaaministerinä ja sittemmin Intian Neuvostossa ja useissa valtion taloudellisissa komiteoissa toiminut, II kamariin vasta valittu katoollinen jäsen Welter.

Ministeri Colijnin omista puoluetovereista kuuluu uuteen hallitukseen valtiovarainministerinä J.A. de Wilde, joka viimeisessä hallituksessa oli sisäministerinä ja puolustusministeri van Dijk, joka on toiminut sellaisena vuosina 1921-1925 Ruys de Beerenbrouckin hallituksessa ja joka sittemmin on ollut II kamarin jäsen.

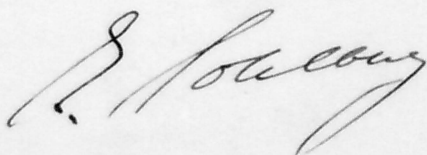
Kristillishistoriallisia ovat uudessa hallituksessa opetusministeri Slotemaker de Bruine, joka on säilyttänyt tähänastisen salkkunsä sekä sisäministeri van Boeijen, joka on toiminut virkamiehenä eikä kuulu eduskuntaan. Niinikään on uuden hallituksen kulkulaitosministeri, puolueeton van Buuren, virkamies, toimien viimeksi ministeriönä osastopäällikkönä.

Ulkoministeriä pääministeri Colijn ei toistaiseksi ole löytänyt vaan hoitaa itse väliaikaisesti tätä tointa.

Nähtäväksi jää missä määrin henkilölliset vastakohtat

kenties voivat vastedes häiritä uuden hallituksen työrauhaa. Toisessa kamarissa sillä on vankka ja 1 kamarissa riittävä enemmistö. Hallitusta muodostavien n.s. kristillisten puolueiden välillä ei tällä haavaa löydy jyrkempiä vastakohtia käytännöllisen politiikan alalla, sen jälkeen kuin katoolisten toiveet rahan arvonalennuksen suhteen ovat menneet täytäntöön. Kuitenkin ovat ministeri Colijn ja hänen puoluetoverinsa, samoin kuin yleensä hallituksen ulkopuolelle jääneet liberaalit ja vapaamieliset periaatteessa vapaan kaupan kannattajia, kun sen sijaan katooliset, joiden puolueessa Etelähollannin teollisuuspiirien edustajilla on eniten sanottavaa, enemmän taipuvat protektionismiin, mikä seikka mahdollisesti voi antaa aihetta erimielisyyksiin. On odotettavaa että ministeri Colijn jatkaa edellisen hallituksensa viime-aikaista talouspolitiikkaa, jonka päämääränä on ollut kaupallisten rajoitusten lieventäminen ja asteettainen poistaminen.

Ulkopolitiikan suhteen ei ole muutosta odotettavissa, koska kaikki Hollannin puolueet ovat kannattaneet tähänastista puoluettomuuspolitiikkaa. Mikäli erikoisesti koskee kysymystä neuvostohallituksen tunnustamisesta on luultavaa, ettei uusi, yksinomaan kirkollisten puolueiden muodostama hallitus siinä suhteessa asetu muulle kannalle kuin edellinen hallitus.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 11

ASIA:

Haagissa olevan laketyöstiä raportti n:o 7.

v. a. Asiantuntija Pohlberg

20/9 1937

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 525.

Haagi SSA 1 P:NÄ loka KUUTA 19 37

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

ULKOASIAMIN	
7 / 270 Tal.	37
4/10-37	9
OSASTO	ASIA
5 C11	

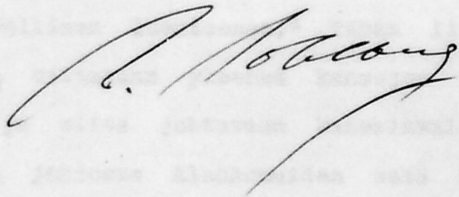
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 7.

Lähetystö kunnioittaen oheisena lähettää raporttinsa n:o 7, jonka aiheena on:

Alankomaiden uuden hallituksen ohjelma.

V.a.Asiainhoitaja:

H A A G I

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 7.

Haagi ssa 30 p:nä syys kuuta 1937.

7	270 Pal.	-37.
4/10-37	OSASTO	ADMI
5	C11	

Asia: Alankomaiden uuden Halli-
tuksen ohjelma.

Colijn'in uuden hallituksen muodostaminen (kts. lähetystön raportti 26/6) päättyi kesäkuun lopulla, jolloin edustajakamariit eivät olleet koossa. Mitään julkilausumaa hallituksen ohjelmasta ei tämän jälkeen ole sen nimessä esitetty, vaan saa tämä ohjelma ilmaisunsa valtioistuinpuheessa, jonka kuningatar piti uudestaan valittujen I ja II-kamarien avajaistilaisuudessa t.k. 21 päivänä.

Ulkopolitiikkaa kosketellaan valtioistuinpuheessa vain lyhyesti: "Vaikkakin kansainvälinen tilanne monessa suhteessa antaa aihetta huolestumiseen, ovat suhteemme muihin valtoihin säilyttäneet tavannukaisen ystävällisen luonteensa." Tähän liittyy toinen lyhyt lause, jossa viitataan yleensä kansojen välillä vallitsevaan jännitykseen ja siitä johtuvaan kansainvälisten selkkausten vaaraan, minkä johdosta Alankomaiden sekä kotimaassa että Intiassa on jatkettava sotavoimainsa vahventamista. Tämä lause viittaa valtavasti lisättyyn puolustusbudjettiin, josta lähetystö on erikseen tiedoittava.

Allekirjoittaneella oli t.k. 29 päivänä, pää- ja v.t. ulkoasiainministeri Colijn'in ottaessa vastaan ulkomaiset edustajat viimeisen kerran ulkoasiainministerin ominaisuudessa, - hallituk-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

seen astuu lokakuun 1 päivästä ulkoasiainministerinä Alankomaiden Brysselin lähettiläs Patijn - tilaisuus puhutella ministeri Colijn'iä, joka tällöin noudatettavan ulkopoliittikan suhteen lausui, että hallitus on jatkava entistä tavanmukaista politiikkaansa. "Olemme olleet viisaita" lausui ministeri Colijn "pysytellessämme erillään liittosuhteista ja olemme siten välttäneet sotkeutunasta kaikenlaisiin selkkauksiin."

Kansainliittoon nähden aikpo hallitus jatkaa entistä politiikkaansa. Kuten tunnettua kuuluvat Alankomaat niihin, jotka haluavat tukea kansainliittoa ja edistää sen universaalisuutta, mutta välttää kansainliiton ryhtymästä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka eivät ole käytännössä toteuttavissa.

Espanjan suhteen mainitsi ministeri Colijn, että Hollannissa yhtä vähän pidetään toisesta kuin toisestakaan Espanjan nykyisestä hallituksesta. Alankomaiden hallitus oli yksinomaan periaatteellisista syistä antanut Geneve'issä olevalle edustajalleen ohjeen olla äänestämättä Valencian hallituksen puolesta kansainliiton neuvoston jäsenvaaleissa, koska täällä vastustetaan sellaista käytäntöä, joka loisi pysyvien ja määräajaksi valittavien neuvostojäsenpaikkojen lisäksi vielä uuden kategorian paikkoja, nim. sellaiset, jotka uusissa vaaleissa aina ovat uudelleen annettavat samolle valtioille.

Japanin sotilaallinen toiminta Kiinassa antoi ministeri Colijn'in mukaan paljon aihetta huolestumiseen, etenkin koska Alankomaiden Itä-Intialla on siellä paljon kaupallisia etuja valvottavana. Ne markkinat, jotka muut valtiot menettävät nykytilanteen aikana ja niin kauan kun Japani sulkee Kiinan pääsatamat sekä tärkeimmät vesireitit, ovat vastaisuudessa vaikeasti takaisin valloitettavissa.

Talouspolitiikan suhteen valtaistuinpuhe sisältää m.m. lauseen, jonka mukaan "hallitus, myötävaikuttaen tehokkaasti vastavuoroisuuden pohjalle aikaansaatavan kansainvälisen tavaravaihdon edistämiseen, katsoo tarpeelliseksi vahventaa Alankomaiden kauppapoliittista puolustusvalmiutta turvatakseen kotimaisten tuotteiden menekin sekä ulkomailla että omassa maassa." Tämän johdosta ja koska samana aamuna oli ilmestynyt lakiehdotus entistä väljempien valtuutusten antamisesta hallitukselle määrätä uusia tai korottaa entisiä tulleja eduskuntaa kuulematta, tiedustelin oliko hallituksella aikomus siirtyä kiintiöinnistä suojelutulleihin. Ministeri Colijn vastasi tähän, että niin kauan kuin protektionismia ja kaupallisia rajoituksia ylläpidetään useimmissa, ja etenkin suurissa maissa, hallituksella täytyy olla tullikorotusvaltuudet aseena kaupallisissa neuvotteluissa. Korkeat tullit eivät kuitenkaan koskaan ole olleet suosittuja Alankomaissa eikä hallitus ole aikeessa yleisemmin ryhtyä tullikorotuksiin. Sensijaan pyrkii hallitus supistamaan pulaaikarajoituksia sen mukaan kuin parantunut ja yhä parantuva taloudellinen tilanne maassa sallii.

X X X

Valtaistuinpuheen ylläselostettujen kohtien ohella ansaitsee huomiota se optimistinen äänensävy, jolla siinä puhutaan valtakunnan, niin hyvin emämaan kuin siirtomaiden, taloudellisen elämän yhä jatkuvasta elpymisestä. Erikoisesti huomautetaan Alankomaiden Itä-Intian vakavaraisuuden kasvusta ja lisääntyneiden verotulojen luomista mahdollisuuksista asujaimiston henkisten ja aineellisten etujen parempaan huoltamiseen. Ainoa alue, jonka taloudellinen tilanne edelleen jättää paljon toivomisen varaa on Suriname, jota vastoin maailmanpula on miltei kokonaan sivuuttanut Curaçaon.

Laaaja osa valtaistuinpuheesta käsittelee kristillisten periaatteiden noudattamista ja turvaamista hallituksen toiminnassa, perhe-elämän ja yleisen siveellisyyden suojelemista, sunnuntain pyhittämisestä ja jumalanpalvelusvapauden ylläpitämisestä. Mikäli yleensä on tunnettu, nämä pykälät eivät tarkoita mitään määrättyjä toimenpiteitä, sitä vähemmän kun ei Alankomaissa mikään vaara löytyne, joka uhkaisi näitä periaatteita. Nämä kohdat ovat tulleet hallituksen ohjelmaan katolisten vaatimuksesta, tämä puolue kun hallitusta muodostettaessa oli tahtonut sulkea osanotosta pois liberaaliset ja periaatteessa antiklerikaaliset puolueet, jotka olivat edellisessä Colijn'in hallituksessa edustettuina, mutta joiden osanotto ei enää vaalien jälkeen ollut tarpeellinen enemmistön muodostamiseen. Kuten lähetystö on aikaisemmin tiedoittanut on kirkollisilla puolueilla - katolisilla, anti-revolutionäreillä ja kristillishistoriallisilla, jotka yhdessä muodostavat hallituksen - riittävä enemmistö kamareissa.

Edelleen ilmoitetaan puheessa hallituksen aikomuksesta vähitellen ja mahdollisuuden mukaan lakkauttaa maatalouspulasäännöstelyn, jolloin kuitenkin maataloustuotteiden hintatasoa edelleen on tettava tarpeen mukaan. - Tässä yhteydessä huomautettakoon, että maatalouspularahaston menot ensi vuodeksi on arvioitu 131.934.000 floriiniksi verrattuna 177.000.000 floriiniin kuluvana vuonna. Tämä suuri erotus johtuu epäilemättä suurimmaksi osaksi maailmanmarkkinahintojen noususta Hollannin rahassa laskettuna floriinin arvonalennuksen jälkeen. -

Samalla kuin toimenpiteisiin on ryhdyttävä maatalouden tason korottamiseksi on myöskin tutkittava mahdollisuuksia työajan säännöstelemiseksi lainsäädännön kautta ellei vallitsevia epäkohtia saada poistettua vapaaehtoisella järjestyneitten työnantajain ja

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 8.

v. a. Asiamiehitys Lohberg

15/10 1937

H A A G I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 556.

Haagi SSA 15 P:NÄ loka KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 8 / 231 Pald. 1937		
19/10-37	No	LII
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cu	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 8.

Lähetystö oheisena kunnioittaen lähettää
raporttinsa n:o 8, jonka aiheena on:

Tullivaltuuslakiehdotus Alankomaissa.

V.a.Asiainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö

Salainen.

RAPORTTI n:o 8.

Haagissa 15 p:nä loka kuuta 1937.

Asia: Tullivaltuuslakiehdotus

Alankomaissa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 8 / 231 Pal. D. 137.		
19/10-37	No	LLI
RYHMÄ	GLASTO	ASIA
5	C11	

Kuten lähetystön raportissa viime syyskuun 30 päivältä lyhyesti mainittiin, on Alankomaiden hallitus jättänyt valtiopäiville lakiehdotuksen valtuuksien myöntämisestä hallitukselle muuttaa tulleja maan taloudellisten etujen sitä vaatiessa.

Kun tähän saakka hallituksella on ollut verrattain vapaat kädet kiintiöinnin suhteen ovat sen valtuudet tullien korottamiseen tai muuttamiseen ylipäänsä olleet rajoitetut yksinomaan sellaisiin tapauksiin, jolloin joku kotimainen elinkeinohaara on ollut tuhoutumisen vaarassa ulkomaisen säännöstelyn tai karttelijärjestelyn johdosta. Kolmena vuotena voimassa ollutta nykyistä tullivaltuuslakia on vain kahdessa tapauksessa sovellettu. Nykyinen laki edellyttää sitäpaitsi tullimuutosten hyväksymistä valtiopäivissä viimeistään vuoden kuluessa, joka on pisin aika, joksi ne hallinnollista tietä voidaan panna voimaan.

Uuden lakiehdotuksen mukaan voi hallitus määrätä tullimuutoksia voimaan viideksi vuodeksi.

Ehdotusta, joka on saanut syntynsä katolisen puolueen oikean, teollisuutta edustavan sivustan painostuksesta, arvostellaan ankarasti vapaamielisissä lehdissä, joissa pelätään sen luovan epävarmuutta kaupankäynnissä ja vaikuttavan koroittavasti

JAKELUOHJE: Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

hintatasoon sekä asettavan hallituksen alituisten rynnäkköjen esineeksi eri teollisuushaarojen tahoilta, joista useimmat katsovat tarvitsevansa korkeampaa tullisuoja.

Ehdotuksessa ei määritellä korotusten ylintä rajaa. Hallitusta lähellä olevalla taholla on puhuttu 100 prosentista korotusten mahdollisena ylimpänä rajana.

Nähtäväksi jää, missä määrin teollisuuspiirit ja niiden etuja ajava katolinen puolue voivat saada tullisuojelunsa käytännössä toteutetuksi. Katolisella puolueella on hallituksessa neljä salkkua yhdestätoista ja erikoisen vahva asema kamareissa. Pääministeri Colijn on sensijaan tunnettu vapaankaupan puolusta ja eikä mielellään taipuvainen tullimuurien korottamiseen. (Vrt. lähetystön raportti 30/9).

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 11

ASIA:

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 9.

v. a. Asiamies Lohberg

15/10 1937

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö

KIRJELMÄ n:o 557.

Haagi S S A 15 P: N Ä l o k a K U U T A 19 37.

VIITTAUS: _____

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n: o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ 19 _____

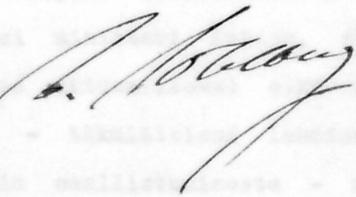
ULKOASIAINMINISTERIÖ		
№ 9 / 231 Pal. D. 1937.		
19/10-37	№	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	CII	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 9.

Lähetystö ohjeisena kunnioittaen lähettää
 raporttinsa n:o 9, jonka aiheena on:
Alankomaiden uusi ulkoasiainministeri.

V.a.Asiainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

RAPORTTI n:o 9.

Haagi ssa 15 p:nä loka kuuta 1937.

Asia: Alankomaiden uusi
ulkoasiainministeri.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
No 9 / 231 ValD. 1937.		
19/10.37	No	Litt.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C11	

Alankomaiden uusi ulkoasiainministeri J.A.N. Patijn ryhtyi kuluvan kuun alkupäivinä toimeensa. Olin äskettäin tilaisuudessa käymään hänen puheillaan ja lausui hän hallituksen ulkopolitiikasta suurin piirtein samaa kuin äskettäin pääministeri Colijn, jonka lausunnosta olen tehnyt selkoa 30/9 päivätyssä raportissani. Tiedusteluuni, miten hallitus suhtautuu kysymykseen mahdollisesta osanotosta sellaiseen Japanin vientitavaroiden boikottaukseen, jota yleinen mielipide Yhdysvalloissa ja Englannissa näyttää vaativan, vastasi ministeri Patijn, ettei kysymys vielä ole tullut Hollannissa aktuaaliseksi eikä hallitus ole määrännyt kantaansa siihen - tšekäläisissä lehdissä ei läicin ole ollut kysymystä Hollannin osallistumisesta - mutta lisäsi ministeri Patijn, että asia tulee kosketeltavaksi pian kokoontuvassa yhdeksän-vallan konferenssissa.

Ministeri Patijn ei ole minkään poliittisen puolueen jäsen, mutta kuuluu - kuten täällä lehdissä huomautetaan - vapaamieliseen sukuun. Kuten lähetystö aikaisemmin on tiedoittanut, koetti pääministeri Colijn hallitusta muodostaessaan ensin saada siihen entistä ulkoasiainministeriä de Graeff'ia - hänkin vapaamielisiin lukeutuva, vaikkei puolueen jäsen - sekä eräitä

JAKELUOHJE:

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

muita vapaamielisiä. Ministeri de Graeffin kieltäytyttyä oli ministeri Colijn jo kesäkuussa kääntynyt Brysselissä lähettiläänä olevan herra Patijn'in puoleen, joka ei silloin vielä ollut suostuvainen vastaanottamaan tarjottua tointa, ilmoittaen kuitenkin myöhemmin asettuvansa käytettäväksi ellei muuta sopivaa ehdokasta löydettäisi. Pääministeri Colijn, joka jatkuvasti on tavoittanut vapaamielistenkin osallistumista hallitukseen vastapainona protektionistisille katolisille, on sittemmin, kuten tunnettua itse hoitanut ulkoasiainministerin tehtäviä virkaatekevänä kunnes hän nyttemmin on saanut luovuttaa tämän salkun hra Patijn'ille.

Ministeri Patijn on syntynyt v. 1873, siis iältään 64 vuotias, esiintymisessään ystävällinen, opinnoiltaan juristi. Suoritettuaan tutkintonsa Leidenissä ja opiskeltuaan jonkun aikaa Ecole libre de Sciences politiques'issa Pariisissa siirtyi hän ulkoasiainhallinnon palvelukseen, toimien vuosina 1898 - 1902 Siamissa lähetystön attaseana ja Siamin lainopillisen neuvonantajan avustajana. Tehtyään sittemmin pitkiä opintomatkoja Alankomaiden Itä-Intiaan, Japaniin ja Pohjois-Amerikkaan, toimi hän kotimaahan palattuaan kunnallishallinnon alalla Haagissa, sittemmin pormestarina Leeuwardenissa ja vuodesta 1918 (van Kaarnebeekin jälkeen) Haagin pormestarina vuoteen 1930. Seuraavana vuonna hän jälleen siirtyi ulkoasiainhallinnon palvelukseen toimien lähettiläänä Roomassa viime syksyyn saakka, jolloin hänet nimitettiin lähettilääksi Brysseliin. Ministeri Patijn on saavuttanut paljon arvonantoa ja tunnustusta niissä toimissa, joita hän on hoitanut.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C11

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 10

v.a. Asianhoitaja Lohberg

20/10 1937

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 568.

Haagi S S A 20 P: N Ä l o k a K U U T A 19 37.

VIITTAUS: _____ N

P: N Ä _____ K U U T A 19 _____ P: T T Y _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
10 / 231 Sal. n:o 137		
25/10-37	50	LIL
OSASTO	ASIA	
5	C11	

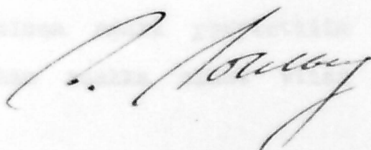
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 10.

Lähetystö oheisena kunnioittaen lähettää raporttinsa
N:o 10, jonka aiheena on:

Alankomaiden puolustusehdotus vuodeksi 1938.

V.a.Asiaainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 10.

Haagi ssa 20 p:nä loka kuuta 1937.

Asia: Alankomaiden puolustusmeno-
arvioehdotus vuodeksi 1938.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
10 / 231 Pal.	37.
25/10-37	5 C4
LAGSTO	ASA

Alankomaissa on maailmansodan jälkeen toistakymmentä vuotta maanpuolustuksen suhteen turvaututtu siihen ajatukseen, että uutta eurooppalaista sotaa tuskin voidaan tämän sukupolven aikana odottaa sekä siihen, että hätätilassa Englannin turvallisuus vaatii Alankomaiden alueen suojelemista, joten hyökkäys tätä aluetta kohtaan tietäisi hyökkääjän joutumista sotaan Englannin kanssa, jota asianlaitaa pidettiin riittävänä hyökkäysosaksi halun ehkäisemiseen. Puolustusvarusteet saivat vanhentua ja/rappeutuakin. Asevelvollisten vuotuinen määrä pysytettiin 19.500 paikkeilla. Palvelusaika on tähän saakka ollut viisi ja puoli kuukautta.

Tämä turvallisuuden tunne on viimeisinä vuosina haihtunut, etupäässä Saksan jälleenvarustautumisen ja kansallissosialismin valtaantäsymisen johdosta. Kun Hollannin nykyinen hallitus on esittänyt puolustusbudjettia, joka valtavasti ylittää kaiken sen mitä ennen on pidetty mahdollisena, voi se laskea saavansa kannatusta sellaisiltakin puolueilta, jotka aikaisemmin ovat periaatteellisesti vastustaneet kaikkia puolustusmenoja. Joskin vasemmisto vielä keottaa siitä jotain tinkiä, on kuitenkin senkin taholla jo vakiintunut se käsitys, että tätänykyä huo-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

mattavia uhrauksia on maanpuolustukselle tehtävä.

Myöskin Japanissa kasvava aggressiivinen henki ja siellä jo viime vuosien aikana ilmestyneet lehtikirjoitukset Itä-Intian ta-
loudellisesta tärkeydestä Japanille ovat täällä herättäneet jonkun-
verran huolestuneisuutta ja johtaneet siihen, että erikoisesti on
katsottu tärkeäksi ryhtyä vahventamaan ja uudistamaan meri- ja
ilmapuolustusta.

Jo vuoden 1936 menoarviossa korotettiin erikoisen tuntuvasti
puolustusmenoja edellisiin vuosiin verrattuna ja näitä varustuksia
on jatkettu kuluvana vuonna. Kevät-talvella 1936 perustettiin 53
miljoonan floriinin suuruinen puolustusrahasto, joka oli käytettä-
vä pitemmän vuosijakson kuluessa (käs. lähetystön raportti 12/3 1936)
mutta joka lienee miltei kokonaan loppuunkäytetty jo samana vuon-
na.

Nyt käsiteltävänä oleva esitys sisältää puolustusmenoista las-
kelman, jonka mukaan

vuoden 1936 menot olivat	Fl. 87.207.611
vuodelle 1937 myönnettiin	" 85.385.998
vuodelle 1938 ehdotetaan	" 151.979.438

Ensi vuodeksi ehdotettu lisäys kuluvan vuoden määrärahaan
on siis pyörein luvuin 66,5 miljoonaa floriinia eli 78 %. Tästä
lisäyksestä on 25,5 miljoonaa sisällytetty vakinaiseen menoarvioon
ja 41 miljoonaa ylimääräiseen, käsittäen viimeksimainitut etupääs-
sä sellaisia varustuslaitteita, jotka lasketaan kestävän monta
vuotta. Tällaisiin n.k. pääomavarusteisiin lasketaan tarvittavan
vuosina 1938 - 1941 pyörein luvuin 157 miljoonaa floriinia, josta
20 miljoonaa laivastoon.

Silmiinpistävimät korotukset osoittavat vakinaisessa menoarvi-
ossa seuraavat momentit (miljooneissa floriineissa):

	käytetty v. 1936.	myönnetty v. 1937.	ehdotus v. 1938.
Valtion telakka ja laivasto	7,3	4,7	22,5
Kenttäarmeija ja tykistö	6,5	6,3	8,1
Muonitus	7,3	7,2	10,4

Vuosina 1936 ja 1937 asetettiin ylimääräiseen menoarvioon vain vähäisiä määriä, jätteen loppusummat alle miljoonan. Vuodeksi 1938 ehdotetaan siinä 41,6 miljoonaa floriniä, josta

tykkitehtaille.....	Fl.	680.000
hankintoihin laivastolle (vakinaiseen menoarvioon sisältyvän 22,5 milj. fl. lisäksi):.....	"	5.500.000
tykistövarusteisiin ja ilmapuolustukseen.....	"	26.675.000
uusiin rakennuksiin ja laitoksiin....	"	2.815.200
kemiallisiin ja fysikaalisiin taisteluvälineisiin.....	"	1.700.000
vaatetukseen.....	"	3.750.000
terveydenhoitovälineisiin.....	"	500.000

Huomioonottaen ne rajat, jotka taloudellinen tilanne asettaa, katsoo hallitus tarpeelliseksi, että laivasto käsittää seuraavan määrän aluksia:

- 3 risteilijää,
- 2 laivastopäällikköalusta, (pienemmän risteilijän kokoisia)
- 12 torpedohävittäjää,
- 18 sukellusvenettä (etupäässä Intiaa varten),
eräitä sukellusvenettä emämaan vesillä,
- 3 "bateaux de flotille" (3 tykillä varustettuja vartio-
aluksia),
- 1 tykistöopetusaluksen,
- 6 vartioalusta emämaata varten,
- 8 miinanlaskijaa,
- 12 miinanraivaajaa,
eräitä torpedoveneitä ja
- 72 suurta laivastolentokonetta,
sekä sitäpaitsi useita pienempiä kuljetus- ja apu-
aluksia.

Tämä määrä on suurimmaksi osaksi joko olemassa tai jo rakenteilla ja kuuluu jo aikaisemmin hyväksytyyn laivastorakennussuunnitelmaan.

Hallitus on niinkään esittänyt asevelvollisten vuotuisen määrän korottamista 19.500:sta 32.000. Tähän saakka voimassa ollut

vapautus, joka on myönnetty kaikille, joilla on tai on ollut veli asevelvollisuutta suorittamassa, lakkautetaan ehdotuksen mukaan samoin kuin tähän saakka (kokonaismäärän supistamiseksi) käytetty arvonta. Palvelusaika korotetaan viidestä ja puolesta kuukaudesta yhteentoista kuukauteen.

A handwritten signature in cursive script, likely belonging to a military official, positioned to the right of the typed text.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA:

Haagissa olevan tahetyösi raportti n. o 11.

v. a. Asiamiehosi Lohberg

11/11 1937

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 622.

Haagi ssa 12 P:NÄ marras KUUTA 19 37.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

KOKOALUEKIRJAINI	
11 231 Pal. 37.	
157/11-37	103
5	CH
USAGIO	

Ulkosaiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 11.

Lähetystö oheisena kunnioittaen lähettää raporttinsa n:o 11, jonka aiheena on:

Alankomaiden loukkaamattomuus.

V.a.Asiainhoidaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 11.

Haagi ssa 11 p:nä marras kuuta 1937.

11 231 Pal.

37.

Asia: Alankomaiden loukkaamatto-
muus.

15/11 - 37

F CII

Haagin lähetystön raporteissa helmi- ja maaliskuulta n:ot 2 ja 3 (kts.U.E, tied. n:o 59) on tehty selkoa Alankomaiden hallituksen kielteisestä suhtautumisesta sellaiseen garantiasopimukseen, jonka Hitler puheessaan viime tammikuun 30 päivänä oli tarjonut paitsi Belgialle myöskin Alankomaille. Silloinen ulkoasiainministeri de Graeff oli I kamarissa perustellut tämän kielteisen suhtautumisen m.m. sillä, että sopimukset yleensä tulevat vaaranalaisiksi joutuessaan ristiriitaan strategisen välttämättömyyden kanssa, että sopimuksen teko Alankomaiden loukkaamattomuudesta olisi omiaan herättämään sen käsityksen, että tämä olisi riippuvainen sopimuksen voimassaolosta sekä sillä, että sopimus sen lisäksi aina tuottaisi sellaisia velvollisuuksia, joita oli paras karttaa.

Viime lokakuun puolivälissä, muutama päivä sen jälkeen kuin Saksan ja Belgian välinen hoottienvaihto Belgian loukkaamattomuudesta oli tapahtunut, oli minulla tilaisuus tiedustella tšekäläisen ulkoasiainministeriön poliittisen osaston päälliköltä, oliko hallituksen suhtautuminen Saksan aikanaan antamaan tarjoukseen edelleen sama kuin vuoden alussa, vai olisiko sellainen, yksipuolista sitoumusta lähellä oleva muoto, jossa louk-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kaamattomuuden lupaus nyt on annettu Belgialle, ehkä Hollantiinkin nähden voinut saavuttaa hallituksen suostumuksen. Sain sen vastauksen, ettei Hollannin hallitus ole muuttanut kantansa tässä asiassa, että Belgian asema oli toinen, koska Belgia **oli ollut** osallinen Locarnosopimukseen, josta se itse tahtoi vapautua ja jonka Saksa oli irtisanonut, minkävuoksi Belgialla saattoi olla syytä järjestää suhteensa Saksaan kuten muuhinkin Locarnon sopimusvaltoihin, mutta ettei Hollannilla ollut mitään tällaisia syitä. Sitäpaitsi täällä ei katsota Saksan ja Belgian välisen järjestelyn tuottavan viimeksimainitulle vain oikeuksia. Päinvastoin asetetaan Saksan nootissa edellytykseksi m.m. se, että Belgian on huolehdittava aseistuksensa riittävydestä ja tarpeen ~~mat~~tuessa, voimiensa mukaan estettävä muiden valtioiden sotavoimien läpimarssi. Hollanti puolestaan ei halua ^{asettaa} /loukkaamattomuuttaan mistään määrättyistä edellytyksistä riippuvaksi.

Saksan ja Belgian välisen noottienvaihdon johdosta on kysymys Hollannille mahdollisesti annettavasta samanlaisesta garantiasta tullut lehdistä uudestaan kosketelluksi, asettuen lehdistö miltei kauttaaltaan hallituksen ylläselostetulle kannalle. Hollannin kansallissosialistisen puolueen taholta on hallitusta kuitenkin jälleen moitittu siitä, ettei se ole käyttänyt kerran tarjottua tilaisuutta hyväkseen tämänlaatuisen garantian saamiseen. Eräs I kamarin kansallissosialistien jäsen, herra van Vessem, on viime viikolla uudestaan tehnyt välikysymyksen asiasta, kosketellen siinä n.k. "Snouck-suunnitelmaa", jonka päämääränä välikysymyksen tekijän mukaan oli sisällyttää uuteen Englannin, Ranskan ja Saksan välillä tehtävään länsipaktiin määräys, jonka mukaan kukin näistä valloista pitäisi Alankomaihin kohdistuvaa hyökkäystä hyökkäyksenä omaalle alueellensa.

Tässä suhteessa on huomattava, että, kuten lähetystö ennen on tiedoittanut (vrt. U.E. tied. n:o 59) ulkoasiainministeri de Graeff jo maaliskuun 17 päivänä, garantiasopimusasiasta antamissaan selityksessä oli lausunut, että mikäli Alaman Alankomaiden osallistumista vastaisuudessa syntyisi joku Locarno-suurvaltain välinen sopimus, sisältäen määräyksen, jonka mukaan Alankomaihin kohdistuva hyökkäys olisi "casus foederis", olisi tällainen määräys tervetullut.

Välikysymyksessään hra van Vessem nyt tiedustelee mitenkä hallitus, ellei se ole muuttanut kantaansa, selittää sen seikan, että ulkoasiainministeriön pääsihteeri Snouck Hurgronje on valmistanut ylläselostetun suunnitelman. Herra van Vessem tiedustelee edelleen, eikö hallitus ole sitä mieltä, että sellainen, sen alotteesta ja myötävaikutuksella aikaansaatu järjestely vaarantaisi Hollannin loukaamattomuutta ja voisi antaa aiheen sopimukseen osallistuville suurvalloille ryhtyä puolustustoimenpiteisiin Hollannin alueella.

Ulkoasiainministeri Patijn on kuluva marraskuun 9 päivänä vastannut näihin kysymyksiin, että kosk'ei Hollanti osallistunut Locarno-sopimukseen eikä sen myöhempää liittymistä siihen ollut odotettavissa ja kun sensijaan Belgia oli osoittanut haluavansa päästä tuon sopimuksen velvollisuuksista, oli ollut odotettavissa, että asianomaiset suurvallat uusissa neuvotteluissa Locarnon sijalle tulevasta paktista haluaisivat turvautua toinen toistaan vastaan sillä kohdalla, jossa Hollanti ja Belgia ovat rajatusten, Ylimalkaisissa ja epänuodollisissa keskusteluissa asianomaisten valtioiden edustajain kanssa, oli tällöin, kauan ennen belgialais-brittiläis-ranskalaisista 24/4 1937 tehtyä järjestelyä, kyselyalainen ajatus esitetty mahdolliseksi ja käytännölliseksi pohjaksi kolmansien valtioiden välisiä keskusteluja varten, mutta ei hollantilaisena ehdotuksena. Kuten vuoden alussa edeltäjänsä, pitäisi ulkoasiainministeri

tämäntapaista, asianomaisten suurvaltojen välistä järjestelyä jossain määrin tervetulleena Hollannin sitä kuitenkaan pyytämättä ja siihen osallistumatta. Hallitus ei ole pitänyt haahmoteltua järjestelmää tässä muodossa aikaansaatumana vaarallisena. Muuten koko suunnitelma, ulkoasiainministerin mukaan, ei enää ole ajankohtainen, Belgian aseman tultua nyttemmin muulla tavoin järjestetyksi.

Asetettuaan vielä n.k. Snouck-suunnitelman yhteyteen erään pääministeri Baldwin'in 30/7 1934 alahuoneessa lausuman mielipiteen kanssa, jonka mukaan Englannin raja nyttemmin on Reinillä, oli herra van Vessein lopulta tiedustellut ulkoasiainministeriltä eikö hallitus, tuon suunnitelman aiheuttaman epävarmuuden lopettamiseksi, katsonut tarpeelliseksi julaista nimenomaisen selityksen siitä, ettei se missään, ei myöskään Kansainliiton peruskirjan 16 artiklan edellyttämässä tapauksessa salli Alankomaiden alueen käyttämistä läpikulkualueena tai sotaliikeperustana jotain maapuri-maata vastaan.

Torjuttuaan ensin kategorisesti käsityksen, että Baldwin mainituilla sanoillaan olisi tarkoittanut mitään puolustustoimenpiteitä Alankomaiden alueella, vastasi ulkoasiainministeri herra van Vessein viimeiseen kysymykseen, ettei ollut olemassa mitään perusteltuja tietoja ulkomailla muka syntyneestä sellaisesta käsityksestä, että Alankomaat suostuisivat alueensa luovuttamiseen muitten maitten sotavoimien läpikulku- tai puolustusalueeksi, joten kyseenalaisen julistuksen antaminen tässä yhteydessä olisi käsitämätön ja senvuoksi haitallinen. Mitä tulee kysymykseen Kansainliiton peruskirjan 16 artiklan soveltamisesta viittasi ulkoasiainministeri edeltäjänsä 17/3 antamaan selitykseen, yhtyen siihen.

Kuten olen aikaisemmin tiedoittanut oli ulkoasiainministeri

de Graeff viimeksimainitussa, I kamarissa antamassaan selityksessä jotakuinkin selvästi sanonut, ettei hallitus enää katsonut 16 artiklan voivan velvoittaa Alankomaita sallimaan vieraitten sotavoimien kauttakulkua.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 11

ASIA:

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 12.

v.a. Asiantuntija Lohberg

27/9 1937.

H. A. A. G. I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 697.

Haagi S S A 29 P. N Ä M A R R A S K U U T A 19 37.

VIITTAUS: N

P. N Ä K U U T A 19 P. T T Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

12 / 23 / Hel. 1937.		
207 11-37	2	12
RYHMÄ	OLASTO	ASIA
J	Ch	

Ulkoasiainministeriö L L E

ASIA: Raportti n:o 12.

Lähetystö oheisena kunnioittaen lähettää raporttinsa n:o 12, jonka aiheena on:

Kysymys Roomaan nimitettävien lähettiläiden akkreditomiskirjeistä.

V.a.Asiainhoitaja:

H A A D I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 12.

Haagi ssa 27 p:nä marras kuuta 19 37.

ULKOASIAINMINISTERIÖ Salainen.		
12 / 271 Sal 37.		
ETIOPIA	ESTONIA	ASIA
5	CII	

Asia: Kysymys Roomaan nimitettä-
vien lähettiläiden akkreditoimis-
kirjeistä.

Eräiden II kamarin valiokuntajäsenten tekemiin tiedusteluihin siitä, minkä vuoksi Rooman avoinna olevaa lähettiläspaikkaa toistaiseksi ei ole täytetty, Alankomaiden ulkoasiainministeri on t.k. 24 päivänä antamassaan vastauksessa viitannut Italian hallituksen tunnettuun kantaan, jonka mukaan akkreditoimiskirje on asetettava myös Etiopian keisarille, mikä seikka on estänyt uuden lähettilään akkreditoimisen, lisäten ulkoasiainministeri tähän, että pohditaan toimenpiteitä ~~muutoksen~~ muutoksen aikaansaamiseksi asian epätyydyttävään tilanteeseen.

Tiedustelin tänään asiaa tšekäläisen ulkoasiainministeriön poliittisen osaston päälliköltä, jonka mukaan asia Hollannin suhteen ei vielä ole edistynyt entisestään sen enempää kuin että nyt pohditaan demarchea sen järjestämiseksi, jota vastoin tähän asti ei oltu Hollannin taholta tehty mitään. Neuvotteluja ei ole, puhuteltavani mukaan, vielä käyty Italian hallituksen kanssa.

Eräältä toiselta tšekäläisen ulkoasiainministeriön virkamieheltä olen kuullut, että olisi olemassa toiveita muutoksen aikaansaamisesta tässä asiassa. Tapa, miten se oli saatava järjestyseen hän ei sanonut voivansa mainita mutta arveli hän, että se Englannin toiminnan kautta kenties piakkoin selviäisi.

JAKELUOHJE:

V.a. Asiainhoitaja:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.